

ET NOX FACTA EST

Bài thơ, "Et Nox facta est" là phần đầu tiên của bài sử thi nhan đề "**Kết Liễu Đời Satan**" (La Fin de Satan) gồm 9 phần, nói việc Satan bị Thiên Chúa đuổi ra khỏi thiên đường vì đã thách thức quyền lực và sức mạnh của Thiên Chúa, ám chỉ đến câu chuyện của Cain và Abel, Judas phản bội Chúa Giêsu, và Baraba được tha ra thay vì bị đóng đinh (phần I) v.v...Phần thứ VIII diễn tả "màn đêm đã buông xuống" hàm ý đối nghịch

với "ánh sáng đã tắt nơi Satan" như tác giả kết luận. Điều khiến bài thơ trở nên nổi tiếng, là do giàu trí tưởng tượng, tác giả đã sử dụng những ngôn từ thật mạnh mẽ, hàm súc, và những hình ảnh rất biểu tượng.

Phần I- CAIN, GIUDA VÀ BARABA, SATAN NGÃ GỤC (NOX FACTA EST, I)

Đã bốn nghìn năm, từ khi rớt xuống vực sâu.
Hắn vẫn không sao với được tới đỉnh cao,
Cũng chẳng có lấy một lần nào
vênh được bộ mặt kiêu căng cứng đầu hắn lên.
Hắn chìm trong sương mù, và bóng đen kinh khiếp
Cô đơn trong những đêm dài vĩnh viễn
Hắn để rớt lại sau lưng những lông cánh bất khiển rụng dần.

Như sét đánh, hắn ngã chổng ngược, giơ chân đạp trời,
choáng váng, cứng đờ, thảm thê, rụng rời, lặng lẽ
miệng há hốc, mặt tái mét còn hắn in vẻ kinh hoàng
Tiếng kêu buốt miệng còn vang: "Chết rồi!"
Năm tay hắn tức thời chơi với
chĩa vào bóng tối trống trơn.
Từ ấy tiếng hắn kêu than
Cain tên gọi tội nhân gắn liền.

Hắn ngã rồi. Một tảng đá bồng đập bàn tay hắn;
Hắn ôm ngay như kẻ chết ôm chặt mộ mình,
Và dừng lại. Từ trên cao vọng xuống tiếng quát thất kinh:
"Ngã đi!"

Mặt trời sẽ tắt xung quanh mi,
Trời tru đất diệt mi!"

Rồi trong kinh hoàng tột độ không còn nghe tiếng uy nghi kinh khiếp.

Mặt tái mét, hắn nhìn về phía bình minh bất diệt.

Mặt trời xa quá, nhưng vẫn chiếu ánh sáng.

Satan giơ tay, ngẩng đầu la toáng:

"Ngài nói dối!"

Lời này từ ấy về sau

Nhập hồn phản nghịch tên hầu Giuđa.

Hắn hết như là ngẫu tượng
đứng trên trụ bổ tường trông chướng đáng ghét
nó đợi cả ngàn năm, chăm chăm ngắm các sao trời.
Mặt trời xa quá, nhưng vẫn ngời ngời sáng rực.
Bống trên bầu trời lạnh lẽo, sét nổ ầm ầm nhức óc inh tai.
Phỉ nhổ sấm sét, Satan phá lên cười mỉa mai giễu cợt
Bóng đen lấp cỏi mộng mênh
Mênh mộng tức khắc rung rinh chuyển mình
Baraba liền đập thật nhanh
Một làn gió lướt hắn đành ngã ngay.

Phần VIII- MÀN ĐÊM BUÔNG XUÔNG RỜI

(NOX FACTA EST, VIII)

Mặt trời đỏ, đang chết dần trong vực thẳm.
Thiên thể ấy nằm sâu dưới đám sương mù,
Không có không khí, nguội dần, buồn tẻ, sẽ từ từ mất hẳn.
Ban đêm, hình tròn ấy thật thê thảm:
Nó chìm xuống, dần dần giảm,
Trong im lặng tối tăm ảm đạm,
Nó rực lửa như những vết loét của bệnh phong tàn ác.
Than hồng của vũ trụ đã tắt!
Ngọn đuốc cháy bùng, Chúa thổi tắt mất rồi!
Các kẽ hở của nó vẫn còn hơi loé lửa,
hết như qua các lỗ của hộp sọ,
người ta nhìn thấy rõ linh hồn
hiển hiện ngay giữa ánh lửa luồn ra nhanh
liếm mép sọ vòng quanh,
và từ mỗi lỗ có những tia nhấp nháy lung linh
như những thanh kiếm rung rinh sáng quắc,
rời như những giấc mơ, nó lặng lẽ biến mất.
Thiên thể biến sắc thành đen.
Than ôi, Tổng Lãnh Thiên Thần, đã mệt mỏi rồi!
nói không ra tiếng, thở chẳng ra hơi!
Hắt những tia lửa dữ dội, nó chỉ còn thoi thóp sống.
Lỗ sọ đen ngòm, nó đang vật lộn cái chết.
Trong bóng tối lạnh lẽo, chốc chốc nó lại ném quăng ra
Những tràng ngọn lửa thật là dữ dội,
Những khối rực màu đỏ chói
Như những ngọn núi bốc khói,
Như đá sỏi bọt trong ánh sáng khởi nguyên.
Như tên không lồ tràn đầy sức sống và ánh sáng triền miên,
bị sương mù nhận chìm làm tiêu tan mất,
lại không muốn chết cũng không muốn xé rách màn đêm
nên không phun dung nham khi đối mặt nhìn bóng tối.
Bây giờ nhìn quanh chẳng còn thấy thời gian,

Không gian, con số, hình dạng và tiếng ồn,
hết thảy đều đã biến hết, không còn.
Bây giờ toàn thể thành cõi hư vô của bóng đen ngòm ghê rợn,
Không có gì làm cho bóng ấy cất đầu khỏi chốn vực sâu.

Đột nhiên, như kẻ hấp hối cuống cuồng kêu gào la hét,
từ giữa lòng thiên thể bỗng thoát ra ngoài
một tia lưu huỳnh chói lọi, huy hoàng rực rỡ,
làm nổi bật hàng nghìn đám ma to ở xa tím
được chiếu sáng đến tận cùng của đen kịt bóng tối,
và cả những mái vòm quái dị của cõi thăm thẳm.
Đêm mênh mông bao trùm khắp mọi nơi.
Satan đi xuống tới nơi,
Biết mình lạc lối hết hơi lảm rồi.
Sáng trưng lóa mắt con người,
Nó bèn vỗ cánh, tay vươn, rùng mình,
Hét lên một tiếng thất kinh:
"Chết rồi! Tuyệt vọng! Kiếp sinh lưu đày!"
Thế là bóng hắt từ rày
Hết còn chói sáng, xoá ngay, đen ngòm!

Tổng Lãnh Thiên Thần rõ tàn đời hãn,
Nó như cột buồm chìm hãn,
trong bóng tối dày đặc khắp nơi.
Đinh sắt đã đóng chặt vào đôi cánh gấp,
Cánh tay hãn xoắn chặt.
Và ánh thiên thể vụt tắt.

Ben. Đỗ Quang Vinh
diễn dịch bài thơ NOX FACTA EST
của đại thi hào Victor Hugo

NOX FACTA EST (I)

(Victor Hugo)

Depuis quatre mille ans il tombait dans l'abîme.

Il n'avait pas encor pu saisir une cime,
Ni lever une fois son front démesuré.
Il s'enfonçait dans l'ombre et la brume, effaré,
Seul, et derrière lui, dans les nuits éternelles,
Tombaient plus lentement les plumes de ses ailes.

Il tombait foudroyé, morne silencieux,
Triste, la bouche ouverte et les pieds vers les cieux,
L'horreur du gouffre empreinte à sa face livide.
Il cria : — Mort ! — les poings tendus vers l'ombre vide.
Ce mot plus tard fut homme et s'appela Caïn.

Il tombait. Tout à coup un roc heurta sa main ;
Il l'étreignit, ainsi qu'un mort étreint sa tombe,
Et s'arrêta. Quelqu'un, d'en haut, lui cria : — Tombe !
Les soleils s'éteindront autour de toi, maudit ! —
Et la voix dans l'horreur immense se perdit.
Et, pâle, il regarda vers l'éternelle aurore.
Les soleils étaient loin, mais ils brillaient encore.
Satan dressa la tête et dit, levant ses bras :
— Tu mens ! — Ce mot plus tard fut l'âme de Judas.

Pareil aux dieux d'airain debout sur leurs pilastres,
Il attendit mille ans, l'œil fixé sur les astres.
Les soleils étaient loin, mais ils brillaient toujours.
La foudre alors gronda dans les cieus froids et sourds.
Satan rit, et cracha du côté du tonnerre.
L'immensité, qu'emplit l'ombre visionnaire,
Frissonna. Ce crachat fut plus tard Barabbas.

Un souffle qui passait le fit tomber plus bas.

NOX FACTA EST (VIII)

(Victor Hugo)

Le soleil était là qui mourait dans l'abîme.

L'astre, au fond du brouillard, sans air qui le ranime,
Se refroidissait, morne et lentement détruit.
On voyait sa rondeur sinistre dans la nuit ;
Et l'on voyait décroître, en ce silence sombre,
Ses ulcères de feu sous une lèpre d'ombre.
Charbon d'un monde éteint ! flambeau soufflé par Dieu !
Ses crevasses montraient encore un peu de feu,
Comme si par les trous du crâne on eût vu l'âme.
Au centre palpait et rampait une flamme
Qui par instants léchait les bords extérieurs,
Et de chaque cratère, il sortait des lueurs
Qui frissonnaient ainsi que de flamboyants glaives,
Et s'évanouissaient sans bruit comme des rêves.
L'astre était presque noir. L'archange était si las
Qu'il n'avait plus de voix et plus de souffle, hélas !
Et l'astre agonisait sous ses regards farouches.
Il mourait, il luttait. Avec ses sombres bouches
Dans l'obscurité froide il lançait par moments
Des flots ardents, des blocs rougis, des monts fumants,
Des rocs tout écumants de sa clarté première;

Comme si ce géant de vie et de lumière,
Englouti par la brume où tout s'évanouit,
N'eût pas voulu mourir sans insulter la nuit
Et sans cracher sa lave à la face de l'ombre.
Autour de lui le temps et l'espace et le nombre
Et la forme et le bruit expiraient, en créant
L'unité formidable et noire du néant.
Le spectre Rien levait sa tête hors du gouffre.

Soudain, du cœur de l'astre, un âpre jet de soufre,
Pareil à la clameur du mourant éperdu,
Sortit, brusque, éclatant, splendide, inattendu,
Et, découpant au loin mille formes funèbres,
Enorme, illumina, jusqu'au fond des ténèbres,
Les porches monstrueux de l'infini profond.
Les angles que la nuit et l'immensité font
Apparurent. Satan, égaré, sans haleine,
La prunelle éblouie et de cet éclat pleine,
Battit de l'aile, ouvrit les mains, puis tressaillit
Et cria : — Désespoir ! le voilà qui pâlit ! —

Et l'archange comprit, pareil au mât qui sombre,
Qu'il était le noyé du déluge de l'ombre ;
Il reploya ses ailes aux ongles de granit
Et se tordit les bras. Et l'astre s'éteignit.